

Pr. Bogdan Taifas

PROFUNZIMI ȘI SUPRAFEȚE

CONȘTIINȚA ȘI ȚINUTUL CURAT AL INIMII

Apare cu binecuvântarea
ÎPS Dr. LAURENȚIU STREZA
Arhiepiscopul Sibiului și
Mitropolitul Ardealului

© Editura *Agnos* – Sibiu
tel. 0745 / 679038; 0766 / 530777
www.agnos.ro
e-mail: editura_agnos@yahoo.com
ISBN 978-973-1941-30-1

Editura *Agnos*
Sibiu – 2014

CUPRINS

Cuvânt înainte	7
Metafora, ca exercițiu în Duhul Bisericii și al lui	
Hristos	11
Călăuza din adâncul Crucii	13
Dinspre chip spre asemănare	19
Hristos tace, Se uită și pleacă... ..	24
Pustiu răsturnat	28
Între pustietăți.....	31
Dumnezeu Se coboară, înaintând prin materie	35
Cum să îți ratezi propria împlinire.....	40
Iertarea restauratoare	46
Unul din zece... ..	56
Mila și căința ca <i>răsuciri</i> ale minții.....	62
Dincolo și dincoace de poartă.....	66
Germenii Învierii.....	73
Dinspre păcat spre căință.....	77
Căința <i>iertătoare</i>	84
Spărtura minții.....	92
Alegerea ca impas	98
Pocăința, care ține lumea.....	104
Ieșirea din umbră.....	112
Unitatea contrariilor	117
Verticalizarea iertării	122
Anihilarea rușinii, imperativ al pocăinței	127

Voiești să te faci sănătos?.....	133
Discernământul creștin ca artă a vederii.....	143
Conștiința dorului de Dumnezeu.....	150
Vindecarea, restabilire a relației cu Dumnezeu.....	157
Smerita cugetare.....	163
<i>Josul vieții</i> , ca înălțime amețitoare.....	171
O elegantă sinucidere colectivă.....	177
În timp ne este inserată mântuirea.....	183
Iertarea ca exercițiu al întâlnirii cu Hristos.....	189
Lumina și pacea din propriul adânc.....	195
Tămăduirea de decepții.....	201
Seara lui Saul și dimineața lui Pavel.....	206
Degetul misterios și iertarea fără garanție.....	213
Fiecare se va arăta din lumina candeliei sale.....	220
Hristos sau porcii?.....	227
Hățișurile inimii și statornicirea în Dumnezeu.....	233
Și totuși.....	239
Bibliografie.....	245

METAFORA, CA EXERCİȚIU ÎN DUHUL BISERICII ȘI AL LUI HRISTOS

Rar se întâmplă să-ți fie frică să scrii o prefață, ca să nu strici cartea căreia ai vrea să-i dai un plus de bucurie cu rândurile tale. E frica mea de acum. Un preot ascuns în faldurile unui zâmbet nesfârșit, jenat parcă de faptul că are harisma excepțională a scrisului fără încrâncenări, firav ca un pui de măr în livadă, toamna, rodește încă o carte. Un vraf de metafore cu iz de realism și plânse la colțul ochiului rugător. Cu un nume făcut să tâlcuiască lumi (pe Părintele Bogdan actele de stare civilă îl strigă Taifas), tânărul Avvă scrie ca o rugăciune. Distins și smerit, filigramat și tăios deopotrivă, într-o doză de lumină pe care nu o înveți la clasă și nici la alte școli, oricât ar fi de înalte.

Un Hristos normal, fără aure falsificate de rigorisme ieftine ori înflorituri dulcege, îți umple retina gândului de bucurie. Se ascunde în text o sfială liturgică față de Scriptură, un realism catehumenal față de învățătura sănătoasă, limpede, zâmbitoare. Un soi rar de nuntire a cuvântului omenesc cu cel dumnezeiesc. Profunzimi și suprafețe...

Pentru un preot timpul de scris e firav tare. Între chemarea lui Dumnezeu și chemările – cu timp ori fără, cu rost și când par fără rost – oamenilor, îngrijorat de nevoile familiei, cuminecător în agonii și strajă de nădejde la vremuri grele, preotul are un timp al însingurării conti-

nue. Din el a frânt și Părintele Bogdan un fel de miridă de veghe, cartea aceasta. Nu o putem cinsti doar citind-o, ci și bucurându-ne că ne poate schimba viața, optica de viață duhovnicească. O intimitate cu Hristos sporită prin iubire, o prietenie cu preoția firească, veți zice, rară, vă voi spune, care-l țin lucid, luminos. Atent la cei ai casei, preoteasă și pruncii de până acum, Părintele pare că *tăifăsuiește* împreună cu ei. Simplu, liniștit, părintește, iubitor. E important să ne bucurăm de cartea aceasta ca de un semn de normalitate.

Când un preot scrie, nu uită de rugăciune. De aceea, când citim scriitura lui, n-avem a uita să ne rugăm pentru el. Să se țină smerit și în profunzimi, și în suprafețe, apropiat de Izvorul cuvintelor convertitoare, Care nu poate fi decât Unul, Hristos-Domnul. Bucurie dar, cititorule, prietenie dar, scriitorule!

Pr. Conf. Univ. Dr. Constantin NECULA

CĂLĂUZA DIN ADÂNCUL CRUCII

Și parcă îl și văd. Suit pe versant, asemeni lui Sisif, tot urcă și coboară cu ochii către cer. Pe umeri ditamai piatra pare că îl stimulează în efort. Gigantul din vârf, ajuns mai mult dintr-o furie oarbă, dar parcă și dintr-o demonstrație a voinței, a voinței de putere, se uită-n jos la oameni, deveniți brusc greieri de pământ și-apoi din nou aruncă priviri sfredelitoare către cer. Dumnezeu! Doamne! La pietroiul din spate, plin de licăriri orbitoare, asemeni unui diamant și cu o smucitură irațională a ființei îl aruncă spre cer. Dorea să facă cerul țandări. Nutrea de mic o ostilitate subterană față de Dumnezeu, iar ranchiuna față de creștinism era pe față. În schimb era genial în frază. Câțiva de la poalele muntelui îl aclamau pentru curaj și forța colosală. Era Nietzsche. Acum aștepta reîntoarcerea pietrei din înălțimi. Acest instinct al pietrei azvârlite nu și-l putea reprima, pentru a nu-și intoxica lăuntricitatea, iar răfuiala cu cerul îi inspira cugetarea și, de ce nu, timpul dintre aruncarea pietrei și recuperarea ei constituia pentru gânditorul german un soi de răgaz pentru noile „creații”: *creații filozofice*. Totodată geniale, dar absurde! Așa că, reîntoarsă din văzduh, piatra aducea lumini și umbre, ca în basme, pe fața posesorului ei și o seninătate suspectă. Piatra era propria rațiune, pornită dintr-o gimnastică periculoasă. Cobora liniștit. Credea cu tărie că

Dumnezeu a murit, în drumul său către viața care curge. Pe celălalt versant al muntelui, în timp ce unul cobora, Celălalt urca. Era trist, dar plin de dor! Era înfricoșat, dar iubitor! Era singur, dar îi cuprindea pe toți! Nimeni nu Îl aclama. Era slăbit și condamnat la moarte. Da, ați ghicit! De Nietzsche. Ajuns în vârf, privea în jos. Crucea devenise un spijin pentru trupul contorsionat. Privirea blândă spunea multe. Privea către noi, privea către Tatăl! Era un *triumf al voinței*¹, un eroism vital, ce deschideau un alt orizont al existenței: viața care se hotăra pentru noi. Crucea fusese înfiptă. Era doar El și numai El. Tâlharii erau liberi, liber-cugetători. Închise ochii și-și dădu duhul pentru viața lumii. Sufletul Său se duse în adânc, în adâncul fiecăruia dintre noi. Învierea se produsese într-o vinere mare. Era efectul crucii suportate cu eroism. Prima înviere era în iad, în întunericul cel mai dinafară.

Ei bine, Hristos de veacuri Își urmează acest traseu cu fiecare dintre noi, care-L condamnăm la moarte. Cu siguranță Îl răstignim noi toți, dar nu știm dacă într-adevăr va învia în noi, în iadul propriu, în adânc, în peșteră, în *peștera de tâlhari*, în inconștient, în întunericul cel mai dinăuntru. Îl simțim, Îl sesizăm, Îl conștientizăm? Dacă avem conștiință, atunci iadul nostru e salvat, sublimat, restaurat, biruit, umbra este alungată, și noi înviați odată cu El. În acest tablou imaginativ, Dumnezeu nu moare pentru că vrea Nietzsche, dar într-un fel și pentru el Fiul lui Dumnezeu moare. Obiectiv. Pe Golgota. Dar prin faptele noastre premeditate sau nu împotriva lui Dumnezeu repetăm la altă scară moartea și învierea

¹ Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, *Ortodoxie și românism*, Sibiu, 1939, p. 302.

lui Hristos, făcându-L pe Acesta să fie în „agonie până la sfârșitul veacurilor”, într-un mod obiectiv, după cum afirma filozoful creștin Blaise Pascal.

Dragă cititorule, acest loc de legătură dintre finit și infinit, adâncul propriu, un fel de kilometru zero al propriei ființe este preocuparea noastră sau scopul acestei cărți. Parcurgem mii de kilometri în afara noastră, în diferite scopuri, înregistrând diferite impresii. Că sunt stațiuni străine sau mănăstiri românești, nu contează, ceva acumulăm. Este, într-adevăr, un tip de cunoaștere sau simplu divertisment destinat fie perfecționării simțurilor, fie anestezierii lor, fie un spațiu de cunoaștere, de maturizare care de multe ori lasă urme adânci, amintiri de neuitat, sau *nasc* alte planuri, proiecte promițătoare, mai mult sau mai puțin spontane. Urmărim locuri bine-cunoscute, cumpărăm online biletele cu pricina, suspendăm activitatea zilnică și fuga înainte spre aeroport, spre destinația dorită. Constatăm, odată cu decolarea avionului (deși mărturisesc faptul că nu am fost niciodată cu avionul), că timpul zboară. Dar un drum nebătătorit este drumul către noi înșine. Aici se mișcă totul mai încet, depinde cât de des ne privim. Aici se cere răbdare, reflecție – nu reflexe – și o anume acuitate a simțului intern care-și constată limitele nu pentru a se întrista, ci pentru a-și constata potențialul interior ca ființă spirituală. Multe din încăperile proprii, ale propriei ființe nu au fost cunoscute sau, mai rău poate, la cererea unor *sfetnici* ne-am pus pe dezvoltarea personală, pe reconfigurarea lăuntrică după chipul și asemănarea lor. Ne înstrăinăm la fel ca pământurile unei parohii date în arendă, doar-doar ne vom scăpa de ele mulțumindu-ne puținul satisfăcător. În ase-

menea labirint lăuntric, fără călăuză sau cu false speranțe, bâjbâim sau, mai rău, ne înstrăinăm de noi, de tot. Deplasându-ne rapid în toate colțurile lumii ne bucurăm de ceea ce vedem pentru a uita ceea ce ne-așteaptă. Se merge la muncă în străinătate parcă și cu dorința de răzbunare pe neîmplinirile vieții de aici. Alte probleme, alte griji care amplifică și alimentează tainic frustrările noastre. În locul adâncimilor ce se cer atent examinate, omul alege suprafețele plate ale vieții mult mai ușor de contabilizat. *Acolo* sau *aici*, spuneți-i cum vreți, arată și poziționarea dumneavoastră cu propriul sentiment ontologic. Dacă-i spuneți *acolo*, înseamnă că mai e de mers. Dacă-i spuneți *aici*, pesemne că ați realizat un lucru fundamental: v-ați descoperit viața, goliți de toate conținuturile finite și curățați de năzuințele inconștiente. Părintele Stăniloae afirmă că „direcția cerului nu este în sus, spre acea parte spre care aleargă oamenii de obicei în viața socială, ci în josul vieții”². Pesemne că l-a descoperit pe *aici*. Ei bine, coborâți în propriul iad, pe care adesea îl lărgim și adâncim înlăuntrul nostru, iar acolo putem învia. Mâna lui Hristos n-a fost ținută pe cruce doar ca să rămână acolo, ci aceeași mână, găurită de cui, același umăr ostoit de cruce. Îl poate pune în folosul oricui ce privește la cruce, înțelegându-și parcă mai bine propria cruce, înțelegându-și tainic vina pentru care Altul a murit pentru toți. Astfel mâna Lui așteaptă mâna noastră. Dar conștiința este un element primordial al vieții noastre, este călăuză sigură spre cunoașterea sinelui. Sfântul Simeon Noul Teolog, în scrierile sale, Îl invoca pe Hristos în propria pustie

² Ibidem, pp. 375-376.

devenită adânc: „O, însinguratule, vino către mine, cel însingurat!” Iată deci o călăuză, așezată în adânc, pe care va trebui s-o descoperim, să o urmărim. Lucrarea de față arată sensul spre care ar trebui să mergem spre noi, spre înăuntru, spre *strălucirea* din beznă. E greu de ajuns, dar cred că cu cât coborâm mai adânc, cu atât descoperim înălțimile cerești. Este într-adevăr o provocare, dar nu neapărat intelectuală, nu neapărat filozofală, ci necesarmente existențială. Deci dacă „avem comoara aceasta în vase de lut” (II Cor IV, 7) în stare latentă, printr-o răscucire a minții, dublată de încordarea voinței, în înțeleș filocalic, putem descoperi Împărăția Cerurilor, nu ca pe o instituție omenească sau ca pe un castel paradisiac, ci ca un for lăuntric minuscul, aș zice invizibil, ce-ți trimite undele nostalgice, ce te apără, te mustră, te luminează, te inspiră, apropiindu-te totodată de Cel pentru Care ți se grăiește. Și poate vă întrebați de ce a așezat Dumnezeu conștiința în cel mai de jos adânc. Destul de complicat. Paul Tillich arată că „iadul pare locul potrivit pentru a te ascunde de Dumnezeu”³. Într-un anume sens, prin păcate omul se ascunde de Dumnezeu, se ascunde de sinele real, se dedublează, se desparte de Dumnezeu, dar prin conștiință acest adânc, acest *iad* se sfințesc, sunt, dacă vreți, atinse de puterea sfințitoare a lui Dumnezeu, recuperând forța ostilă și direcționând-o către împlinirea puterilor firești ale omului. Dar există o ușă ce trebuie deschisă înăuntrul nostru, nu în afară, îndărătul căreia se află și riscuri, până se ivesc cu greu noile luminișuri. Aici găsim omul dinăuntru, de care ne putem înstrăina sau cu

³ Paul Tillich, *Cutremurarea temeliilor*, trad. din lb. engleză de Sorin Avram Vîrtop, Ed. Herald, București, 2007, p. 45.

care ne putem împrieteni. Însă atenție: confuzia ne poate înfia, încât fiind afară să credem că suntem noi, cei dinăuntru. Însă se poate întâmpla ca, înaintând spre tine, să ai sentimentul inevitabil al lui *afară*. Și „chiar de se strică omul nostru cel dinafară, cel dinăuntru se înnoiește din zi în zi” (II Cor IV, 16). Cu o conștiință dreaptă. Dorim cititorilor, în acest sens, pelerinaj folositor!